

Zawadzki, Arkadiusz

Międzynarodowa Konferencja: "Поляки, Українці, Білоруси, Литовці у міжвоєнній Польщі (1921-1939)" w Drohobyczu

Szkice Podlaskie 12, 191-193

2004

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Międzynarodowa konferencja naukowa
„Поляки, українці, білоруси, литовці у міжвоєнній
Польщі (1921-1939)” w Drohobyczu.**

W dniach 8-9 października 2004 r. odbyła się w Drohobyczu międzynarodowa konferencja naukowa poświęcona stosunkom narodowościowym w Polsce międzywojennej, zorganizowana przez Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана Франка, przy współpracy Брестського державного університету ім. О.С. Пушкіна i Akademii Podlaskiej w Siedlcach. W konferencji wzięło udział liczne grono historyków z Ukrainy, Białorusi i Polski reprezentujących, oprócz wcześniej wymienionych uczelni, ośrodki naukowe Lwowa, Kijowa, Mińska, Legnicy, Grodna, Tarnopola, Ostroga, Iwanofrankowska i Łucka.

Kwestia narodowościowa należała do najtrudniejszych problemów wewnętrznych II RP. Po pierwszej wojnie światowej, kiedy państwo Polskie odzyskało niepodległość, w jego granicach znalazły się silnie liczebnie mniejszości narodowe stanowiące przeszło 1/3 ogółu ludności kraju. Pozysskanie lojalności wszystkich obywateli niezależnie od narodowości i języka ojczystego stało się niezwykle ważnym zadaniem, szczególnie gdy mniejszości, poza żydowską, zgłaszały aspiracje terytorialne godzące w integralność obszaru Rzeczypospolitej. Jednocześnie rzeczywistość społeczno-polityczna i gospodarcza okresu międzywojennego powodowała raczej zaognienie wzajemnych relacji między ludnością polską, a ukraińską, białoruską, żydowską, niemiecką, litewską itp. Trzeba przy tym pamiętać, iż od samego początku owe relacje nie były najlepsze. W rezultacie uczynienie z II Rzeczypospolitej ojczyzny nie tylko Polaków wymagało na każdym kroku wiele taktu, cierpliwości i dobrych chęci nie tylko ze strony polskiej, ale również i od strony mniejszości narodowych. Z perspektywy kilkudziesięciu lat usprawiedliwione jest stwierdzenie, że nie uczyniono pod tym względem wszystkiego co w istniejących okolicznościach było możliwe. Dyskusje wywołuje natomiast kwestia kompleksowej oceny dokonań lat międzywojennych. I tak, każdy historyk podejmujący w badaniach problematykę stosunków narodowościowych może swoją opinię sformułować w odmienny sposób. Rzeczą niezwykle pożyteczną i potrzebną jest więc możliwość bezpośredniej konfrontacji poglądów. Takiej sposobności dostarczyło spotkanie reprezentantów białoruskiej, ukraińskiej i polskiej nauki historycznej w Drohobyczu.

Konferencja rozpoczęła się 8 października sesją plenarną, na której zaprezentowano 6 referatów. Na początku prof. S. Makarczuk (Lwów) na-

światlił sytuację społeczną i etnopolityczną południowo-wschodnich województw międzywojennej Polski. Niejako kontynuacją i uzupełnieniem było wystąpienie prof. St. Dąbrowskiego (Legnica) zawierającą refleksję nad wzrostem popularności ideologii nacjonalistycznej wśród mniejszości narodowych, do czego w dużym stopniu przyczyniła się działalność władz państwowych. Następnie prof. W. Ładyszew (Mińska) w referacie „Етнокультурна самоідентифікація білорусів у міжвоєнній Польщі (1921-1939)” odniósł się w krytyczny sposób do funkcjonujących w historiografii opinii na temat niskiego poziomu świadomości narodowej Białorusinów zamieszkujących terytorium II RP. Prof. W. Włodarkiewicz (Siedlce) zajął się wzajemnymi relacjami pomiędzy lokalnymi społecznościami kresów wschodnich a polską administracją, sygnalizując jednocześnie, iż dotychczas w historiografii owa kwestia pozostawała na marginesie głównych nurtów badawczych. Z kolei prof. L. Zaszkiłniak (Lwów) przedstawił próby polsko-ukraińskiego porozumienia w latach 1919-1939. Na zakończenie części plenarnej dr W. Futala (Drohobycz) wygłosił referat „Праворадикальний рух у Західній Україні в 1920-1930-х роках: здобутки і проблеми дослідження”.

Po południu historycy kontynuowali pracę w dwóch sekcjach tematycznych. Pierwsza pod przewodnictwem prof. K. Kondratiuka (Lwów) i dr W. Futala koncentrowała się na tematyce problemów życia politycznego i stosunkach między cerkwią a władzami państwowymi. Referaty wygłosili między innymi prof. K. Kondratiuk, prof. P. Matusak (Siedlce), prof. W. Badiak (Lwów), prof. W. Sergijczuk (Kijów), dr A. Swirid (Brześć), dr A. Czarniakiewicz (Grodno), dr M. Aleksijewicz (Tarnopol), dr A. Suchij (Lwów), dr I. Gawriłow (Lwów) i dr L. Aleksijewicz (Tarnopol) oraz liczne grono młodych historyków. W drugiej sekcji tematem wiodącym były zmiany demograficzne i przekształcenia etnokulturowe na obszarach licznie zamieszkiwanych przez mniejszości narodowe. Obrady toczyły się pod kierownictwem prof. M. Wagnera (Siedlce) i dr R. Popp (Drohobycz). Zainteresowanie wzbudziły wystąpienia poświęcone zagadnieniom szeroko rozumianej kultury. Dr J. Cabaj (Siedlce) naświetlił mało znaną kwestię szkolnictwa ukraińskiego na Podlasiu w latach 1917-1918, a dr A. Wabiszczewicz przedstawił stan i problemy kultury białoruskiej w latach dwudziestych i trzydziestych. Nie zabrakło również tematów związanych z historią wojskowości, mianowicie prof. M. Wagner zapoznał słuchaczy z dokonaniem polskich historyków okresu międzywojennego na polu badań nad dziejami kozaczyzny, a prof. M. Litwin (Lwów) z osiągnięciami ukraińskiej historiografii wojskowej. Ponadto referaty wygłosili prof. S. Kaczaraba (Lwów), prof. M. Kuczerepa (Łuck), prof. B. Trofimowicz (Ostrog), mgr W. Ważniewski (Siedlce), mgr A. Zawadzki (Siedlce).

Następnego dnia, 9 października, kontynuowano pracę w sekcjach. I tak w sekcji pierwszej zabrali głos dr M. Senkiw (Drohobycz) wygłaszając referat „Кооперативний рух у західноукраїнському селі (1921-1939)” oraz dr M. Sawczin (Drohobycz), „Суспільно-політичне життя на Дрогобиччині в 1920-1930-х рр.”. W sekcji drugiej referowali dr R. Popp, „Трансформація етносоціального складу населення Дрогобича наприкінці 1930-х рр.”, prof. W. Sergijczuk (Kijów) i dr W. Rogowuj (Kijów) „Діяльність »Українського товариства допомоги студентам-українцям високих шкіл у Варшаві« (1928-1939 рр.)” oraz dr I. Łuczakiwska (Drohobycz) „Культурно-освітнє життя м.Дрогобича (1921-1939)”. W pracach sekcji licznie wzięli udział również młodszy pracownicy naukowcy oraz studenci z Kijowa, Ostroga, Iwanofrankowska, Lwowa, Łucka i Drohobycza. Obrady zakończyły się około południa. Następnie dokonano podsumowania i zamknięcia konferencji, podkreślając znaczenie międzynarodowych spotkań w konfrontowaniu rezultatów badań naukowych. Dla uczestników zorganizowano wycieczkę po historycznych miejscach w Drohobyczu.

MATERIAŁY I STUDIA

HEATA KOŁAJ ZYNSKA, USTW SZELI NIAMIŁ WILIZY O DROHOBICZU W WOKU W DZIAŁALNOŚCI KULTURALNO- KRAJOWEJ I WIELKIEJ REGIONALNEJ W SIEDZIAŁU DROHOBICZA	107
RYSZARD CHRANIK, DZIAŁALNOŚĆ ZNP W SIEDZIAŁU NA WYKUCIE I WARTOŚĆ PAMIĘCI HISTORYCZNEJ DROHOBICZA CZASIEŁOŚWIATY NA DROHOBICZU	111
WIERLENA KINIELIŁKA, WROPOGÓRANIE I DROHOBICZ DROHOBICZA W ODZIAŁE PTTE „PODLASIE” W SIEDZIAŁU DROHOBICZA W LATACH 1980-1990	115
CEZARY KALITA, ZWIĘZIŁA DO PIŁOZBI I W SIEDZIAŁU KOLONIEJ DOPIŁOZBI I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI	119
LEONARDO WYKUCIŁO, DROHOBICZ I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI DROHOBICZA I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI DROHOBICZA I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI I W SIEDZIAŁU DOPIŁOZBI	123
ANDRZEJ WŁOCHOWSKI, PROBLEMATYKA EKOLOGICZNA W TWÓRCZOŚCI JANUSZA MEISSNERA	127